

O sdružení Za Opavu

Občanské sdružení „Za Opavu“ je od svého založení v roce 2007 dobrovolným nevládním neziskovým občanským sdružením, jehož základním cílem je přispívání k ochraně kulturního dědictví, životního prostředí, zdravých životních podmínek ve městě Opavě a jeho okolí, a s ním spojená informační, poradenská a publikační činnost. Sdružení má k dnešnímu dni celkem 27 členů.

Zajímá vás co děláme? Chcete se přidat a podílet se přímo na našich aktivitách? Členem sdružení se může stát každý, kdo projeví svůj zájem. Více informací o našem sdružení i o možnostech podpory a členství naleznete na našem webu: www.zaopavu.cz.

Má oblíbená povolání – spravovači

Spravovač? Co nebo kdo to je? Ano, přiznám, nejedná se o jedno povolání, nýbrž o souhrn několika, která mám velice rád. Neboť díky jejich práci produkuji méně odpadů, musím kupovat méně zboží, šetřím tak svou peněženku a současně i životní prostředí. Využíváte je taky?

Mezi mé nejoblíbenější patří opraváři bot – že by ševcové? V dnešní době, kdy si často koupíte boty a ty se vám za dva měsíce rozpadnou, jsou pro mě hotovým požehnáním. Poprvé jsem jednoho z nich u nás v Opavě objevil asi až po 25 letech života i nedám na něj dopustit. Štítnák bydlící vedle kamaráda Pajdy provozuje svou dílničku kousek od mého domu v obchodním domě Breda. Vypadá, že má pořád plno a říká, že když pracuje jen 8 hodin denně, je celý nesvůj. V rámci svého starého a záslužného řemesla, které takřka vymizelo s příchodem Tomáše Bati, dokáže zalepit a vyměnit podrážky od normálních po Vibramy a nebo zašít prasklou kůži na botách tak, že to nelze ani cítit ani vizuálně poznat. Za velmi přijatelnou cenu mi zachránil nebo prodloužil životnost u pracovních bot, pohorek i prasklých sálových kopaček. Tajemstvím pro mě zůstává, jak se dokáže dostat do špičky boty a zašít ji. Tuším, že spousta lidí ani neví, že někdo takový v našem městě existuje, ale když jej jednou objevíte, už se o své boty nebojíte :).

Mezi mé další oblíbená povolání patří brašnáři, respektive paní brašnářka působící také v centru Opavy. Kromě toho, že je schopna kvalitně zašít a spravit mé batohy a brašny, dělá také výměny zipů, a to nejen u brašen, ale čehokoliv jiného. Jen díky ní ještě pořád mohu používat svou oblíbenou peněženku. Ačkoliv její dílna je nenápadná a reklama vás k ní nenavede, i tak předpokládám, že práce má stále dostatek.

Další skupinou, již početnější, jsou švadleny a všichni možní opraváři oděvů. Těch znám již více, veskrze žen. Nejenže jsem si u jedné z nich mohl nechat ušít košili z českého lnu dle svého přání nebo lehce doladit svatební sako, ale mnohem pravidelně je navštívuji s roztrhanými riflami a jinými kalhotami, které potřebují zalátat. Ovšem, do práce si je již potom většinou neberu, ale na běžné nošení, práci nebo vandry se hodí vždy. A když už je donosím, můžu je vždy dát do našeho azylového domu pro muže, kde si je vždy rádi a s díky vezmou.

Dnešní doba je specifická tím, že když se vám porouchá elektronika (např. 1 jakýkoliv čudlík, který je utvořen snad právě k tomu, aby se vám porouchal), tak vám v obchodě často řeknou: „To se vám nevyplatí spravovat, raději si kupte nový – mobil/rádio/vrtačku/počítač...“. A věřím tomu, že spousta lidí to opravdu udělá, starou věc vyhodí a koupí si novou. Má zkušenost je však taková, že když začnete trochu pátrat nebo se zeptáte kamarádů, tak velmi pravděpodobně dokážete najít někoho, kdo vám danou věc opraví dokáže a za přijatelnou cenu. Navíc vám řekne, že byste byl blázen, kdybyste poctivou 30 let starou vrtačku Narex z doby komunismu vyměnil za novou moderní poloplastovou, co málo vydrží a opravit už by doopravdy již nemusela.

V poslední době jsem slavil úspěch se svým kolem, kterému praskl rám a které mi kolega dokázal svařit tak, že opět funguje. Mezi další radosti patří právě ta opravená vrtačka Narex, opravený obraz (tj. velkoplošná fotka poškozená a poškrábaná spadlou poličkou) mým kamarádem, který je malíř, nebo velmi poškrábaná deska od stolu, kterou jsem si přebrousil a nalakoval sám.

Je mi jasné, že ne vše jde opravovat donekonečna, ale v dnešní době, kdy na skládkách končí tolik věcí, které by ještě dlouho mohly někomu jinému sloužit, mám z obdobných věcí radost. Taky mě těší, že vedle velkého množství ajťáků, finančních poradců nebo obchodních zástupců pořád ještě zcela nezmizela ta poctivá povolání, jako jsou švec, brašnář, švadlena, truhlář a další možní opraváři čehokoliv a že je pracovitý člověk schopný se touto prací užít.

Zdeněk Frélich

Územní plán města přináší řadu zajímavých návrhů

Víte, kde vznikne v Opavě nová průmyslová zóna? Zajímá vás, kde může vzniknout nové obchodní centrum? Zajímá vás, jak bude vypadat město v roce 2025? Město Opava zpracovává nový územní plán pro své území. Územní plán je jeden z nejdůležitějších dokumentů města, který na dlouhou dobu dopředu ovlivňuje, jak se bude město vyvíjet.

Určuje, kudy povedou silnice, kde vzniknou nové plochy pro bydlení, kde se počítá se zelení v krajině nebo kde se budou nacházet nové výrobní a obchodní plochy. Zajímá vás, jakou cestou se město vydá?

Současný územní plán města Opavy pochází z roku 1998 a jeho výhledové období je do roku 2015 - počítá tedy s potřebami obyvatelstva a s tím související velikostí a funkcí ploch ve městě tak, jak budou asi vypadat v roce 2015. Doposud bylo provedeno 8 dílčích změn územního plánu.

Koncept územního plánu byl dokončen v létě 2012 a do 17. října 2012 jej bylo možno připomínkovat. Předpokládá se, že v roce 2025 bude v Opavě žít zhruba 58 000 obyvatel a počítá s vybudováním 1 800 nových bytů (144 bytů/rok). Výrobní areály v blízkosti centra města jsou navrženy ke změně na smíšené plochy bydlení, plochy pro výstavbu jsou navrženy v okrajových částech města.

Dále je zde navržena řada ploch pro průmysl – v Jaktarži, Komárově, Opavě-Předměstí a Vávrovicích. V Kateřinkách a Opavě-Předměstí jsou dále navrhovány komerční plochy pro obchod a v Kylešovicích je navržena plocha pro těžbu šterkopísku. Jedná se o celou řadu záměrů, které budou mít na vzhled našeho města velký vliv.

Současný návrh konceptu předpokládá velký zábor kvalitní zemědělské půdy. Toto je bezpochyby největší negativní dopad. Naopak územní plán by měl přispět ke zvýšení množství zeleně v krajině, snížení hlukového znečištění z dopravy, zlepšení čištění odpadních vod a posílení podmínek pro hospodářský rozvoj.

Velmi zajímavým tématem je obchvat Komárova. Zatím existují tři varianty - Jih, Sever a Průtah. Všechny tři varianty mají svá pro i proti. Severní varianta je nejdražší a představuje největší zásah do krajiny a životního prostředí. Proti variantě jih vystupují obyvatelé Suchých Lazců, kteří preferují průtah Komárovem. Komárovští naopak průtah nechťejí a spíše preferují jih. Průtah evidentně není vyhovující, neboť narušuje plynulost dopravy a způsobuje znečištění ovzduší a hlukem. Jak byste řešili tuto situaci vy? Osobně bych upřednostnil jižní variantu a s takovým provedením, aby měla co nejmenší dopad do krajiny a neobtěžovala hlukem majitele domů v blízkosti – je možno zvážit protihlukové stěny a doprovodnou zeleň a co nejvhodnější zakomponování do krajiny.

V rámci sdružení Za Opavu přípravu územního plánu sledujeme a k návrhu konceptu jsme zaslali řadu připomínek. Vyjádřili jsme svůj nesouhlas s rušením zahrádkové osady na ulici Žižkova a současně máme pochybnosti o rušení zahrádkářské kolonie V Zátíší, která se nachází u vojenského splavu. Problém je, že je zde vymezena aktivní zóna záplavového území. Tímto se velmi pečlivě zabývají také samotní zahrádkáři, kteří k tomuto záměru podali námítku veřejnosti.

Další velkou výhradu máme k vymezení ploch pro výrobu a komerční zařízení. Konkrétně se jedná o plochu na ulici Olomoucká na okraji Opavy směrem na Slavkov. Tento záměr jednak dlouhodobě nedoporučuje Krajský úřad Moravskoslezského kraje, jednak zde dojde k výrazným záborům velmi kvalitního půdního fondu a také dojde ke značnému zásahu do volné krajiny a ve spojení s jižním obchvatem a rozvojem obce Otice k omezení migrační propustnosti území. Myslíme si, že Opava je město, které má již teď velké množství obdobných ploch pro komerční využití. Toto má negativní dopady na život a kvalitu služeb v centru města, na drobné podnikatele ve městě a na zvyšování intenzity automobilové dopravy. Myslíme si, že by tato plocha měla být z návrhu územního plánu vyjmuta a ponechána jako zemědělská půda.

Co tedy říci závěrem? Návrh územního plánu se pořád ještě vytváří. Ačkoliv je velmi náročné pročíst se tím množstvím textu a všemi mapami, má to určitě smysl, neboť po jeho schválení již bude mnohem složitější řadu věcí ovlivnit. Pokud vás bude zajímat něco konkrétního, můžete se obrátit i na nás a budeme se vám snažit poradit, jak postupovat.

Zdeněk Frélich

Opavská cena J. M. Olbricha 2011-2012

Slovní hodnocení jednotlivých staveb

Opavská cena J. M. Olbricha je udělována občanským sdružením Za Opavu od roku 2007. Každoročně se střídá udělování ceny za novostavbu s cenou za rekonstrukci, které jsou uskutečněny na území Opavska v příslušném období. Hlavním smyslem Opavské ceny je akcentovat úlohu architektury v životě jedince a společnosti, rozproudit o ní debatu, kultivovat vkus a přinášet poučné konfrontace. Nominováním konkrétních staveb na Opavskou cenu J. M. Olbricha chceme upozornit na zajímavé příklady a jejím udělením oceňujeme ty nejpovedenější.

Stanovisko odborné poroty

V letošním roce odborná porota rozhodovala o udělení ceny za novostavbu kolaudovanou v letech 2011-2012. Porota hodnotila devět nominovaných staveb. Osm z nich tvoří rodinné domy a jedna je stavba užitková, technická. Oproti minulým ročníkům můžeme konstatovat zvýšený zájem o celkový prostorový kontext, ve kterém se konkrétní stavba odehrává. Zvýšilo se povědomí o bydlení v kvalitní architektuře, zvýšily se nároky investorů. Převládá zájem o jednoduše promyšleně členěný prostor s důrazem na intimní propojení interiéru a exteriéru, který vzhledem k rodinnému bydlení hraje stále významnější roli. Celkově lze konstatovat, že všechny nominované stavby jsou kvalitní a vyznačují se snahou přispět ke kvalitě zdejší architektury a životního prostředí.

Cena J. M. Olbricha za novostavbu v letech 2011-2012 byla udělena novostavbě rodinného domu ve Slavkově (nominace 4), který zpracovali Ing. arch. Tomáš Bindr a Ing. arch. Jan Zelinka z architektonického atelieru Atelier 38.

Čestné uznání odborná porota uděluje novostavbě rodinného domu v Opavě (nominace 2), který zpracovali Ing. arch. Martin Materna a Ing. arch. Adam Weczerek z architektonického atelieru WMA architects.

Čestné uznání odborná porota uděluje novostavbě rodinného domu v Ludčovicích (nominace 5), který zpracovali Ing. arch. Martin Materna, Ing. arch. Adam Weczerek, z architektonického atelieru WMA architects, ve spolupráci s Nowo a Ing. arch. Janem Lefnerem.

Čestné uznání odborná porota uděluje novostavbě zastřešení sypkých hmot v areálu SSMSK v Opavě (nominace 9), kterou zpracoval Atelier Technico Opava.

Cenu veřejnosti hlasující v on-line anketě získala novostavba rodinného domu v Otčicích (nominace 1), který zpracoval Ing. arch. Petr Mlýnek z architektonického atelieru Zóna.

Pro letošní ročník byly členy odborné poroty

Ing. arch. Milena Vitoulová, regionální zástupce České komory architektů
Mgr. Martin Strakoš, historik umění a odborný pracovník památkové péče
Prof. PhDr. et PaedDr. Jindřich Vybíral, CSc., historik umění a architektury
Prof. akad. soch. Jan Ambrůz, atelier sochařství FaVU VUT v Brně
Dr. Martin Klimeš, kurátor, galerista
MgA. Tomáš Skalík, sochař a restaurátor
Mgr. Dalibor Halátek, historik umění

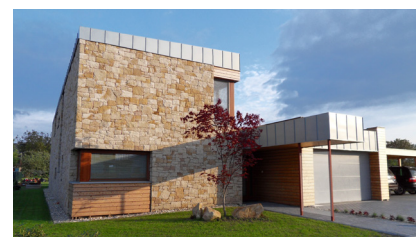
**01 - Rodinný dům, Otice / Cena hlasující veřejnosti
Ing. arch. Petr Mlýnek, atelier Zóna**

Jednopodlažní rodinný dům v Otčicích je situován mezi rodinnou zástavbou řadových i samostatně stojících domů. Je srozumitelně členěn do tvaru L a zpestřen pultovou střechou nad částí půdorysu. Méně zřetelná je funkce různě tvarovaných konzol na fasádách. Dispoziční uspořádání je zdařilé a vhodně reaguje na možnosti rohového pozemku a orientaci ke světovým stranám. Na severní straně parcely je umístěna garáž, k příjezdní komunikaci je situován vjezd a vstup do domu s příslušenstvím a kuchyní, obytné místnosti jsou orientovány na klidnou a prosluněnou jižní a západní stranu v návaznosti na venkovní terasu. Promyšlené uspořádání domu je předpokladem pro příjemné a kvalitní bydlení.

**02 - Rodinný dům, Polní, Opava / Čestné uznání
Ing. arch. Martin Materna, Ing. arch. Adam Weczerek, WMA architects**

Rodinný dům vyplňuje proluku mezi dvoupodlažními domy různorodého charakteru. Respektuje uliční čáru i výšku atiky a vtipně se vypořádává s orientací ke světovým stranám – uliční fasáda je obrácena na jih, zahradní na sever. V horním patře dům ustupuje, ale je zde doplněn pergolou, aby byla zachována jeho hmota a zároveň vytvořena bariéra pro odstínění obytných místností. Směrem do zahrady je stejně přesvědčivě řešeno členění domu s cílem zajistit částečné oslunění obyvacího pokoje a co nejmenší zastínění zahrady. Dřevěný rastr pergoly a brány pro vjezd a vstup do domu dotváří výtvarné pojetí domu. Okna a prosklené stěny jsou na fasádě domu umístěny citlivě a zároveň logicky. Dům se tak v běžné uliční zástavbě uplatňuje svou silnou koncepcí s nepřehlédnutelnou fasádou a je výborným příkladem bezkontextuální architektury v prostředí městské periferie.

**03 - Rodinný dům, Opava – Kylešovice
Ing. arch. Petr Stanjura, Ing. arch. Zuzana Stanjurová Mateiciucová, Studio ROAD 2**

Rodinný dům je na pozemku umístěn tak, aby se osluněnou jihozápadní stranou obracel do rozlehlé zahrady a opačnou severovýchodní stranou přiléhá k okraji parcely. Tento jasně patrný záměr je dotažen kvalitními zahradními úpravami a adekvátním dispozičním uspořádáním dvoupodlažní části domu, v níž obytné místnosti v přízemí navazují na terasu a zahradu, pokoje a ložnice ve 2. podlaží jsou vhodně prosluněny a naopak příslušenství a pracovna jsou orientovány na strany neosluněné. Jednopodlažní část domu s garáží a technickým zázemím navazuje na vstup do domu a zároveň chrání soukromí terasy. V záměrném kontrastu s jednoduchým hmotovým členěním domu je pestrost použitého materiálu – kámen, dřevo, plech. Nad prosklenou stěnou obyvacího pokoje je připravena konzola pro uchycení markýzy pro zastínění terasy. Dům je příkladným svým dispozičním uspořádáním a snahou o netradiční aplikaci materiálu na fasádách.

04 - Rodinný dům, Slavkov / Cena J. M. Olbricha Ing. arch. Tomáš Bindr, Ing. arch. Jan Zelinka, Atelier 38

Prizemní rodinný dům je osazen v nejvyšší a nejzazší části pozemku s mírně zvlněným terénem. Vyniká tak jeho dynamická silueta, citlivě reagující na spád terénu - na nižší úrovni svahu jsou vstupy a vjezd, na vyšší úrovni je terasa přímo navazující na trávník. Vyznačuje se elegantní formou, danou mírnou, ale účinnou asymetrií střešní linie a odlehčením částí hmoty konzolou, reagující na proměnlivost terénu. Významným a zajímavým místem domu je atrium - dvůr - obklopený ze tří stran prosklenými stěnami obytných prostorů. Je komunikační páteří domu a dalším obytným místem - chráněným a zároveň nabízejícím výhled do krajiny. Kombinace terakotové červeně fasády a modřínového obkladu harmonizuje s barvou okolních polí a s přírodním prostředím. Porota oceňuje harmonickou a netypickou kompozici, účinné propojení exteriéru a interiéru, uvědomělý postoj investora a jeho příkladnou spolupráci s architektem.

05 - Rodinný dům, Ludgeřovice / Čestné uznání Ing. arch. Martin Materna, Ing. arch. Adam Weczerek, WMA architects, spolupráce Nowo, Ing. arch. Jan Lefner

Dům, situovaný na jižním svahu na okraji obce působí ze strany ulice poměrně nenápadně. Úroveň jeho podlahy však od vstupu sleduje spád terénu a tak je hlavní obytný prostor vyšší a působí v kontrastu s uliční fasádou velmi výrazně. Obytný pokoj s velkou prosklenou stěnou lemovanou dynamicky tvarovaným orámováním je opticky propojen s travnatým svahem s výhledem do korun smíšeného lesa. Také křídlo ložnic a dětských pokojů má okna orientovaná k jihu, zatím co vedlejší prostory jsou obráceny na stranu neosvětlenou. Efektivní propojení velkoryse pojatého obytného prostoru se zahradou, jednoduchost a přitom neotřelost vstupní části jsou výraznými architektonickými i užitkovými hodnotami tohoto domu.

06 - Rodinný dům, Latarna - Slavkov Ing. arch. Petr Stanjura, Ing. arch. Zuzana Stanjurová Mateiciucová, Studio ROAD 2

Rodinný dům s pultovou střechou nad obdélníkovým půdorysem se hlavní fasádou obrací na jihovýchod s výhledem na kopce Nížského Jeseníku. Je osazen na původně svažitém terénu, který je upraven tak, že dům stojí na okraji výrazného terénního valu. Je otázkou, jestli náročná manipulace s terénem není příliš podřízena tomuto konceptu. Mezi okolní zástavbou upoutává výrazným a netradičním tvarováním fasád a použitými materiály a vymyká se charakteru příměstské zástavby. Oplechování atiky a bočních stěn spolu s dřevěnými pevnými a posuvnými žaluziemi a prosklenými stěnami vzbuzuje pocit stability a solidnosti. Obě pohledově exponovaná nároží domu jsou citlivě tvarována. Jednoduché a úsporné dispoziční uspořádání domu s originálně řešenou koupelnou přispívá k jeho nesporným kvalitám.

07 - Rodinný dům, Štítina Ing. arch. Tomáš Bindr, Ing. arch. Pavlína Harazimová, Atelier 38

Koncept tohoto domu je zásadně ovlivněn tím, že je určen pro majitele se zdravotním handicapem. Je jednopodlažní, krytý sedlovou střechou a jeho jednoduchá hmota je ozvláštněna atrií s posuvnými dřevěnými stěnami. Dispoziční trojtrakt je uspořádán tak, že podél chodby, probíhající celým půdorysem, jsou po jedné straně umístěny obytné místnosti s atrií a po druhé druhé kuchyně, koupelna a technické vybavení domu. Velmi zajímavé a citlivé je řešení v tom, že jednotlivé prostory domu jsou osvětleny přes atria a tak si dům zachovává zvýšenou míru soukromí a zároveň dostatečné osvětlení. Interiér a exteriér se přitom prolíná a to do něj vnáší příjemnou atmosféru. Až bude dům podle projektu doplněn o dosud nerealizované části - vstupní zádveř s přístřeškem a markýzy, kryjící atria, bude hodnotný koncept čitelnější.

08 - Rodinný dům, Opava - Kateřinky PhDr. Ing. Petr Čichoň, Atelier Čichoň

Na poměrně komplikované malé svažité parcele vznikl dům, jehož celkové uspořádání je podřízeno výhledům do otevřené krajiny za městem. Tomuto záměru slouží i velká terasa na střeše, přístupná z pokojů v patře. Je obklopena zděnou atikou, občas odlehčenou kovovým zábradlím. Pojetí stavby, spolu s řešením okenních otvorů, dodává stavbě jakýsi až, s nadsázkou řečeno, pevnostní charakter. Je však zřejmé, že zde autorovi a investorovi šlo o víc, než jen vyřešit problematiku bydlení.

09 - Zastřešení sypkých hmot v areálu SSMSK Opava - Kylešovice / Čestné uznání Ateliér Technico, Opava

Stavba slouží výhradně technickému účelu - jako krytý sklad sypkých hmot a jejich následný rozvoz velkotonažními vozidly. Sekce, ve kterých je materiál uskladněn, jsou odděleny železobetonovými stěnami. Tyto stěny jsou tvarovány tak, aby zachytily boční tlaky těžkého sypkého materiálu a zároveň konzolovitým zakončením umožnily zastřešení skladu. Zastřešení je tvořeno lehkou ocelovou konstrukcí a polykarbonátovými oblouky nad jednotlivými sekcemi. Citlivost projektanta volit jednoduché prostředky vedoucí ke srozumitelnosti až krásě dobře zvládnuté technologie vedla k výsledku, na který stojí za to minimálně upozornit. Je otázkou, jestli bylo nutné opatřit železobetonové stěny nátěrem.

Jedná se o užitkovou stavbu sloužící výhradně technickému účelu. Není však obvyklé, aby i u takového typu staveb projektant či investor měl na mysli jejich estetický účinek.

Je libo komunitní sad?

Co si představíte pod slovem „komunitní“? Že by něco společného? A když společného, tak koho tedy – všech nebo jen určité skupiny? Protože se jedná o téma, o kterém si myslíme, že má svůj potenciál také u nás, chceme zmínit v článku naše zkušenosti z Anglie, kde „to“ frčí.

Předně musíme začít u samotného anglického, hojně používaného slova „community“. Snažili jsme se jej přeložit do češtiny a samozřejmě nás napadlo slovo komunitní (komunita), což ale není zcela přesné a v našem jazyce je to používáno spíše jako odbornější výraz, který je široké veřejnosti trochu podezřelý. Budeme tedy muset použít více českých slov – společný (community garden), místní (local community), sousedský (neighbourhood community), obecní (community centre), veřejný (community services). Celkově výraz popisuje konání nějakého společenství, ať už jsou to třeba obyvatelé bytového domu, fotbalisté, mladí lidé nebo všichni Opavane.

Co vše může být komunitní? V Anglii jsme měli možnost poznat, že komunitní může být skoro cokoliv. V řadě měst v posledních letech vznikly komunitní sady, komunitní zahrady a komunitní farmy. Není to však rozhodně všechno. Existují zde třeba komunitní pivovary, komunitní kavárny nebo restaurace, komunitní recyklační centra a další služby. Podobné slovo je „cooperative“ – což se překládá jako družstevní, i když za komunismu bylo tohle slovo u nás dost zdiskreditováno. Britský obchodní řetězec COOP je družstevní – vlastní ho tisíce jeho členů (a podobně funguje český COOP). Nesmíme zapomenout na různé typy pozemkových spolků, tzv. landtrusts, které fungují také na „komunitním“ principu a budují třeba finančně dostupné bydlení pro mladé rodiny ve své obci.

A jak to tedy vypadá v praxi? Hlavním principem a cílem communities je vytvářet něco společně pro společný prospěch. Ve městě na jihu Anglie jménem Bridport, kde jsme žili, to fungovalo tak, že např. skupina lidí získala do správy pozemek u kostela, u kterého vysadili komunitní sad. Starají se o něj společně, do údržby se může zapojit každý, pořádají se tam společenské akce a očekávaný prospěch je pro všechny. Tady vidím užitečnost i pro naše obce a města, neboť si dokážeme velmi dobře představit, že se nějaký obecní pozemek využije podobným způsobem.

Další možností je komunitní zahrada nebo komunitní farma. Ve vedlejším městě si skupina zájemců za symbolický příspěvek pronajala na okraji města pozemek ve vlastnictví (prince Charlese), na kterém společně hospodaří. Za společné prostředky a společným úsilím postavili velký fóliovník, připravili záhony pro pěstování zeleniny a zároveň zde chovají slepice a husy. Jednou za 2-3 týdny probíhá společná pracovní akce, na kterou jsou zváni všichni zájemci, v mezičase si rozdělí pravidelné úkoly v péči o pozemek. Přínosem je zde jednak produkce místních potravin, které si členové skupiny mohou odnést, a především to, že se lidé sejdou a společně tvoří něco, co je baví. Tento sociální aspekt – setkávání lidí u práce a následně u čaje a sušenek – je snad i důležitější než samotné pěstování zeleniny. Bylo moc zajímavé pozorovat členy, jak debatují o tom co pěstovat a jak řešit problémy a sbírat zkušenosti. V tom je ten hlavní rozdíl oproti našim podmínkám, kde zahrádkáři zpravidla pracují na své vlastní zahradě a souseda potkají pouze přes plot nebo na schůzi.

Na vesnicích existují také komunitní hospody. Někdy se stane, že se již nepodaří provozovat hospodu na komerční bázi, protože to podnikateli nepřináší dost zisku. Hospoda pak zavře a najednou v dané vesnici zcela chybí místo k setkávání. Možností je, že se skupina lidí domluví a hospodu za společné peníze koupí nebo pronajmou a pak ji provozují. Peníze na nákup mohou být buď z jejich vlastních zdrojů, nebo je mohou získat z veřejných prostředků (rozpočet obce, kraje, nadace, veřejná sbírka...). Samozřejmě, že vždy je potřeba nastavit pravidla provozu, na kterých se všichni shodnou. Členové „komunity“ (v tomto případě provozovatelé hospody) z toho zpravidla nemají finanční příjem, avšak přínosem je zachování hospody, bez níž by byl život v daném místě o něco chudší. Případný zisk je vložen do dalšího provozu a rozvoje. Stejně tak fungují i komunitní obchody a kavárny a celkově se tomu říká sociální podnikání.

ni – tedy podnikání ne primárně za účelem finančního zisku, ale s jiným cílem – prospěšným společensky nebo ekologicky (ekonomický aspekt je také důležitý, aby podnik přežil, ale není ten nejdůležitější).

Naposled zmíníme pozemkové spolky. Ty mohou být založeny např. pro ochranu přírodních hodnotných území, kdy jsou získány peníze na výkup pozemků v lokalitě, o kterou se pak sdružení (tj. community) stará, většinou dobrovolně. Jiné pozemky mohou být získány pro výstavbu sociálních bytů – v našem městě Bridportu byla cena nemovitostí velmi vysoká a řada mladých lidí si proto nemohla dovolit zde bydlet. Ve městě proto několik aktivních lidí založilo community landtrust (pozemkový spolek). Podařilo se jim získat prostředky na výstavbu bytů a vykoupení pozemků, jejichž majitel je prodal dokonce levněji, neboť šlo o veřejný prospěch. Peníze poskytl soukromí vkladatelé a také různé nadace a další veřejné subjekty. Tyto byty budou pronajímány za nižší cenu místním lidem, kteří splní domluvená kritéria. Peníze z nájmu budou investovány do dalších obdobných projektů. Je nutno zmínit pro nás docela těžkou představitelnou věc – členové landtrustu veškerou práci typu získávání peněz, příprava projektu, administrativa apod. dělali dobrovolně bez nároku na odměnu. Když jsme se ptali jednoho z nich, Vincenta, jaká je jeho motivace, odpověděl: „Mám dceru, která se odtud musela odstěhovat, protože si nemohla dovolit drahý nájem. Myslím si, že město podobné byty potřebuje. Navíc jdu za chvíli do důchodu, takže mám na podobné věci více času.“ Nutno dodat, že Vincent se aktivně a dobrovolně angažoval asi v pěti dalších organizacích, což velmi připomíná několik jedinců ze Za Opavu.)

Dají se podobné principy uplatnit i u nás? A jaký je rozdíl mezi Anglií a Českem?

Jeden rozdíl je zde docela významný. Anglie je země s velice rozvinutým kapitalismem, kde je role měst a obcí mnohem menší než u nás. Obce a města v Česku mají větší pravomoci a prostředky než obce a města v Anglii. Proto se u nás očekává, že řadu těchto veřejně prospěšných záležitostí mají řešit oni. Navíc obce ještě vlastní řadu pozemků a budov, které je možné pro různé účely využívat. V Anglii města tyto možnosti většinou nemají, neboť spousta nemovitostí už byla v minulosti prodána. Proto se o řadu oblastí musí nějak postarat samotní občané – je to v jejich vlastním zájmu. A asi právě z tohoto důvodu jsou zde „communities“ mnohem rozšířenější.

Princip společné péče o veřejně prospěšnou věc (sad, alej, zahradu, budovu) je uplatnitelný a někde už uplatňovaný i u nás. Kromě toho, že vzniká nebo je rozvíjeno něco hodnotného pro společenství, tak se také tvoří velký prostor pro setkávání lidí s podobnými problémy a zájmy, pro opouštění své individuální ulity a otevření se komunikaci a navazování vztahů, které jsou pro naši lidskou podstatu velmi důležité.

Zdeněk a Veronika Frélichovi

Básnické hlasy přivítají cizince i regionální autory

Čtvrtý ročník literárních večerů s názvem Básnické hlasy, které pořádá o.s. Za Opavu ve spolupráci se Slezskou univerzitou, se rozjede v polovině února. Básníci, ale i prozaici z republiky a sousedních států svůj azyl znovu naleznou v kavárně Evžen na Beethovenově ulici v Opavě.

První večer letošního ročníku je naplánován na úterý 19. února. „Během něj se představí básník Martin Stöhr, který v 90. letech patřil do neformálního okruhu spirituálně orientovaných autorů kolem časopisu Host v Brně,“ uvedl k akci jeden z pořadatelů Ondřej Hložek.

Básník a publicista Martin Stöhr se narodil 2. prosince 1970 ve Zlíně. Vystudoval Pedagogickou fakultu University Palackého v Olomouci (obory český jazyk a výtvarná výchova). V současné době pracuje jako redaktor nakladatelství Host a stejnojmenného literárního časopisu, souběžně provozuje vlastní nakladatelství MaPa. Autorský večer u Evžena začne v tradičních 19 hodin.

V dalších večerech, jejichž moderátorem bude nadále básník a pedagog Jakub Chrobák, se návštěvníci mohou těšit třeba na autorky Lenku Daňhelovou a Kateřinu Bolechovou, připraveny jsou také večery zahraničních autorů. „Jedním z hostů bude Ján Gavura, slovenský literární kritik a překladatel, jehož večer plánujeme na duben. Následně bychom rádi přivítali Renatu Putzlacher,“ poznamenal k programu první poloviny roku Ondřej Hložek a doplnil: „Závěr roku bude patřit autorům Jaroslavu Eriku Fričovi a Ivanu Motýlovi. Celé čtení by měla uzavřít jedna literární lahůdka. Jméno účinkujícího si ale ještě nechám pro sebe.“

I v letošním roce bude délka a četnost pořadů záviset na tom, jestli o.s. Za Opavu získá na literární večery grant z města. „Pevně doufáme, že se tak stane, a že radní nebudou naše diváky ochuzovat o jedinečnou možnost seznámit se s dalšími důležitými hlasy nejen v poezii, ale i próze a literární kritice,“ přeje si Ondřej Hložek. Ten také poznamenal, že by se večery neobešly bez vstřícnosti provozního kavárny Evžen Milana Kratochvíla a podnětů studentů k jednotlivým účinkujícím. „Rádi bychom i nadále vycházeli vstříc připomínkám našich návštěvníků. Proto po každém večeru za námi může kdokoli přijít s návrhem, jak večer zkvalitnit nebo ozvláštnit,“ uzavřel Hložek.

Ondřej Hložek